

Asia: VN/3299/2024

Luonnos esitykseksi Kansallisarkistolle julkisen terveydenhuollon potilastietojen seulonnasta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne syntymäpäiväotannasta luopumiseen, eli että tiettyinä päivinä syntyneiden potilastietojen sijasta arkistoitaisiin kaikkien julkisen terveydenhuollon potilaiden potilastietoja?

Sinäsä perustelut ovat otannan purkamiselle perusteltuja.

Digitaalisessa muodossa olevan aineiston osalta syntymäpäivään perustuvasta otannasta luopua ja laajentaa säilytystä kohtuullisella työllä ja resurssein. Sen sijaan analogisiin aineistoihin liittyy haasteita, joita ei voida sivuuttaa seulontaesityksen osalta "voidaan digitoida" maininnalla.

Seulontaesityksessä viitataan Kansallisarkiston seulontakriteerien osalta kriteereissä kuvattuihin säilytysmuotoon ja kustannustekijöihin osana kriteeristöä. Seulontaesityksessä ei arvioida digitaalisen tai erityisesti analogisen aineiston osalta säilytysaikapäätöksen seurauksena aiheutuvista kustannuksista hyvinvointialueille tai miten analogisen aineiston digitoinnista aiheutuvat kustannukset aiotaan hoitaa tulevaisuudessa. Näin suuren aineiston ollessa kyseessä, kattava kustannusanalyysi olisi tehtävä ennen päätöksentekoa ja mietittävä rahoitus pohjaa riittävällä tasolla. Hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne huomioiden, kaikissa takautuvissa muutoksissa on ehdottomasti otettava arvioitavaksi niin toimitila-, kustannus- kuin henkilöstövaikutukset. Hyvinvointialueet eivät tällä hetkellä selviydy päätehtävästään taloudellisesti.

Useat eri aikoina annetut erilaiset säilytysaikapäätökset aiheuttavat epätietoisuutta ja jatkuvuuden puutetta esim. arkistojen muodostuksessa. Päätösten jatkumattomuus ja jatkuva epävarmuus on kaikkien säilytysaikapäätösten osalta haasteellista ns. "kentälle".

Pidättekö tarpeellisenä kaikkien esityksen mukaisten potilastietojen arkistointia

Ei. Perustelut:

Jos vastasit ei, mitä tietoja ei olisi tarpeen arkistoida ja miksi?

Keskitytään sähköisen aineiston arkistointiin ja otannan laajentamiseen tulavaisuudessa.

Analogisten aineistojen osalta nykyisiä käytäntöjä.

Esityksen mukaan eräät potilastiedot olisivat määräajan säilytettäviä, eli ne hävitettäisiin säilytysajan päättymisen jälkeen. Sisältyykö näihin tietoihin sellaisia tietoja, jotka näkemyksenne mukaan olisi perusteltua arkistoida?

Ei. Perustelut:

Jos vastasit kyllä, niin mitkä tiedot olisi arkistoitava?

-

Esityksen mukaan seulonta koskisi myös aiemmin laadittuja digitaalisia aineistoja (esimerkiksi Kanta-palvelun vanhojen tietojen arkisto tai organisaatioiden vanhoissa tietojärjestelmissä olevat aineistot ja mikrokuvatut aineistot) – näkemyksenne tähän, esim. arkistoinnin toteutettavuus?

-

Esityksen mukaan seulonta koskisi seulontapäätöksen jälkeen arkistointivaiheeseen tulevia (eli joiden säilytysaika päättyy seulontapäätöksen antamisen jälkeen) analogisia aineistoja – näkemyksenne tähän (esim. toteutettavuus, kustannukset, arvio aineiston määrästä, digitointisuunnitelmat)?

Kts. aikaisempi.

Oma Hämeessä aiotaan 2024 aikana selvittää digitoinnin mahdollisuuksia ja kustannuksia karkealla tasolla aineiston käytettävyyden parantamiseksi ja arkistotilojen vähentämiseksi. Pidemmälle vietyä toteutussuunnitelmaa ei ole kuitenkaan.

Muita kommentteja seulontaesityksen luonnokseen?

Mikäli analogisten aineistojen säilytystä laajennetaan, ennen päätöstä tarvitaan kustannusten osalta suunnitelma, miten digitointi aiotaan valtakunnallisesti toteuttaa.

Tukiainen Mika
KHHVA - Arkistopäällikkö Mika Tukiainen